

החלטה לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור להסדר כובל להסכם בין

לאומי פרטנרס בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ ואורשי ג.ש.

בע"מ

1. פתח דבר

לפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן **חוק התחרות**), להסדר בין לאומי פרטנרס בע"מ (להלן **לאומי פרטנרס**), בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן **בנק לאומי**) ואורשי ג.ש. בע"מ (להלן **בנק לאומי**) ובין **אורשי ג.ש. בע"מ** (להלן **אורשי** וביחד **הצדדים**). במסגרת ההסדר, לאומי פרטנרס מחזיקה ב-20% מהון המניות של אורשי; כמו כן, חברת האם של לאומי פרטנרס, בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן **בנק לאומי**), רשאית להפנות לקוחות פוטנציאליים לאורשי לצורך מתן אשראי כנגד קבלת שיקים (להלן **ניכיון שיקים**) בתמורה לעמלה.

לאחר שבחנתי את ההסכם בין הצדדים ואת השפעתו על התחרות בשווקים הרלוונטיים ולאחר שהתייעצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי ההסדר בין הצדדים אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע ממנו, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו של ההסדר. לאור האמור, מצאתי כי ההסדר ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק התחרות, בהתאם לנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והצדדים לו

בנק לאומי הוא אחד התאגידים הבנקאים הגדולים בישראל ומספק מגוון שירותים בנקאיים ללקוחות פרטיים ועסקיים לרבות ניהול חשבונות עובר ושב, מתן אשראי, ניהול פיקדונות, ניהול חשבונות מסחר ועוד. כחלק מפעילות מתן אשראי, בנק לאומי עוסק גם בניכיון שיקים. כמו כן, בנק לאומי מעמיד הלוואות לרכישת רכב כנגד שעבוד הרכב.

לאומי פרטנרס היא זרוע ההשקעות של בנק לאומי ומוחזקת במלואה על ידו.

אורשי היא חברה פרטית בעלת רישיון למתן שירותי אשראי שעיקר פעילותה הוא במתן אשראי לעסקים קטנים ובינוניים, בעיקר דרך ניכיון שיקים. כמו כן, אורשי נותנת אשראי גם דרך ערבויות, בטוחות וגם כנגד המחאת חשבוניות (להלן **פקטורינג**). אורשי גם מחזיקה (40%) יחד עם קפיטל מוטורס, בוילי מימון בע"מ, מיזם העוסק במתן מימון לעסקאות רכישת רכבים. בנוסף, אורשי מחזיקה יחד עם Blue Vine Inc והפניקס חברה לביטוח בע"מ בביזי פיננסים בע"מ, העוסקת במתן אשראי דיגיטלי ואוטומטי לעסקים בינוניים וקטנים.

ביום ה-28 באוקטובר 2021, החלטתי לתת פטור מאישור הסדר כובל לפי סעיף 14 לחוק התחרות, להסדר נשוא הבקשה (להלן **החלטת הפטור הקודמת**).¹ לקראת תום תקופת החלטת הפטור הקודמת, פנו הצדדים בבקשה הנוכחית לפטור נוסף עבור אותו ההסדר.

הפטור הקודם ניתן עבור הסכם במסגרתו, בין היתר, לאומי רכשה מניות של אורשי וזכויות הצבעה בדירקטוריון אורשי בשיעור של 20%. במסגרת הסכם הרכישה, הוסכם כי בנק לאומי יעמיד לאורשי מסגרת אשראי לזמן קצר, אך בפועל, מסגרת אשראי זו לא נוצלה.

עוד הוסכם כי באפשרות בנק לאומי ואורשי לבצע שיתוף פעולה עסקי, שבמסגרתו בנק לאומי יעביר לאורשי את פרטי לקוחותיו שלדעת הבנק, מבחינה עסקית, שירות ניכיון השיקים עשוי להתאים להם, וזאת אם הלקוח הסכים להעברת פרטיו ובתמורה לעמלה שתיגזר מהכנסות אורשי מהלקוחות המופנים. עוד הסכימו הצדדים, כי באפשרותם לבחון העמדת מכשירים (כגון סורק או כספת) של אורשי במתחמים שונים של בנק לאומי לטובת קבלת שיקים לניכיון (להלן **שיתוף הפעולה העסקי**).

ההסדר גם מחייב את הבעלים באורשי לרכז את פעילותם בתחום בתוך אורשי. לפי הצדדים כבילה זו נועדה למנוע מצב שבו פעילות אורשי תתרוקן מליבתה ובכך יפגע ערך ההשקעה של בנק לאומי. בנוסף לכך, ההסדר מגביל את היכולת של בנק לאומי להשקיע מעבר ל-

¹ החלטה בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל בין: לאומי פרטנרס בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ ואורשי ג.ש. בע"מ (28.10.2021), **רשות התחרות**, 501724.

20% במתחרה נוסף; לפי הצדדים, כבילה זאת היא לאור הזכויות שיהיו לבנק לאומי, לרבות זכות למנות דירקטור באורשי ולהיחשף למידע רגיש של אורשי ובמטרה להבטיח את האינטרס של בנק לאומי בקידום המיזם המשותף.²

הצדדים הבהירו שההסדר אינו כולל כבילות נוספות ובכלל זה אינו כולל כבילות בלעדיות, במפורש או במשתמע ומבחינת בנק לאומי אין כל מניעה שאורשי תתקשר עם בנקים אחרים בהסכמי שיתוף פעולה דומים או אחרים. עוד הבהירו הצדדים כי שיתוף הפעולה אינו מונע מאורשי להתחרות עם בנק לאומי במתן אשראי ללקוחות אלה או אחרים.

על פניו, שיתוף הפעולה העסקי נותן לבנק לאומי אפשרות למתן פתרון מימוני נוסף עבור לקוחותיו, ומהצד השני, שיתוף הפעולה יאפשר לאורשי כלים נוספים לגיוס לקוחות פוטנציאליים.

בשים לב לאמור, שוכנעתי כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה וכי אין בהסדר כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו של ההסדר.

3. הניתוח התחרותי

הניתוח התחרותי פורט בהרחבה במסגרת החלטת הפטור הקודמת, ומשלא מצאתי כי חלו שינויים משמעותיים בניתוח האמור בחלוף 3 שנים, יובאו הדברים בקצרה.

ההסדר העומד לפניי הוא הסדר אופקי בין אורשי לבין בנק לאומי, שהוא אחד משני הבנקים הגדולים במערכת הבנקאית בישראל. לאחר בחינת ההסדר, מצאתי שאין בו כדי להגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע מן ההסדר. על אף החפיפה האופקית בין פעילות הצדדים בתחום האשראי לעסקים קטנים ובינוניים, פעילות הבנקים, ושל בנק לאומי בפרט, בתחום זה, שונה באופיה מפעילות אורשי ונותני שירותי אשראי בכלל בתחום.

ראשית, קיים שוני בין מאפייני המוצרים שמציעים בנק לאומי ואורשי. שכן הריביות המוצעות על ידי בנק לאומי הן לרוב נמוכות מאשר הריביות המוצעות על ידי אורשי; אופי

² לעניין כבילות אלה ראו דברים ברוח דומה בסעיף 2(ב) לכללי ההגבלים העסקיים פטור סוג למיזוגים (שותפים) (הוראת שעה), התשס"ו-2006.

הבטוחות הוא שונה, כאשר באורשי מדובר ברוב בבטוחות מקלות מאלו שנדרשות בלאומי; וההליך למתן האשראי באמצעות אורשי הוא מהיר ופשוט ביחס לזה בלאומי. משכך, האשראי שאורשי מעניקה במסגרת ההסדר יהיה לרוב אשראי מבודל יחסית מהאשראי המוצע על ידי בנק לאומי.

שנית, אורשי היא שחקן קטן-בינוני בתחום מתן האשראי החוץ-בנקאי, כאשר לצידה פועלים עוד מספר גופים משמעותיים (מלבד הבנקים), כגון אס אר אקורד בע"מ ואופל בלאנס השקעות בע"מ. גם לאור זה, לא נראה שיש בהפניית הלקוחות אליה על ידי בנק לאומי כדי להעלות חשש ליצירת כוח שוק בידיה או לחיזוק משמעותי של בנק לאומי.

שלישית, כפי שצוין לעיל, ההסדר אינו כולל התחייבות כלשהי לבלעדיות. כלומר, ההסדר אינו מונע מאורשי להעניק ללקוחותיה אשראי בעצמה, להתקשר עם בנקים אחרים בהסכמים דומים או לקבל אשראי מכל גורם אחר. בכלל זה, אין בהסדר כדי למנוע מאורשי להמשיך להתחרות בבנק לאומי בהצעת אשראי ללקוחות הבנק.

ואחרון, בחינה של יישום שיתוף הפעולה עד כה לא העלתה אינדיקציות לכך שההסדר הביא להגבלה או לפגיעה בתחרות.

זיקה אופקית נוספת שלא הייתה קיימת בעת מתן החלטת הפטור הקודמת, היא בתחום ההלוואות למימון רכישת רכב, היות והזיקה הזיקה נוצרה אגב כניסת אורשי לתחום זה בתקופת הפטור הקודם. תחום זה הוא תחום תחרותי למדי, ופעילים בו מגוון רב של שחקנים, בנקים ונותני אשראי חוץ-בנקאי, המתחרים זה בזה. פעילותה של אורשי בתחום זה היא קטנה למדי, ועל כן נמצא שאין בהסדר בכדי להגביל את התחרות במקטע זה.

מעבר לזיקה האופקית בין הצדדים, עשויות להתקיים ביניהם זיקות אנכיות, שכן הבנקים הם אחד ממקורות המימון העיקריים לנותני האשראי החוץ-בנקאיים והגורמים היחידים שיכולים לפתוח חשבון שדרכו גופים כאמור מנהלים את פעילותם. משכך, הסדר בין בנק לבין גוף חוץ-בנקאי עלול לעורר חשש לפגיעה בנכונות של הבנק להעמיד אשראי למתחרים

של הגוף החוץ-בנקאי או לפתוח להם חשבונות. אולם, לאחר בחינת חשש זה, לא מצאתי שבנסיבות המקרה מתעורר חשש סביר לפגיעה של ממש בתחרות בשווקים המושפעים.

שיחות עם מתחרים של אורשי העלו כי אינם חוששים מהיבט זה של ההסדר. ככלל, השחקנים השונים עובדים במקביל עם מספר בנקים מתוך רצון לגוון את מקורות האשראי וציינו שביכולתם לקבל מימון ממקורות אחרים, לרבות הנפקת אג"ח עבור חלקם, אם בנק לאומי היה מחליט לצמצם את האשראי שהוא נותן כתוצאה מן ההסדר. יתר על כן, גם התמריץ לפגוע כאמור מוטל בספק, נוכח חלקו המצומצם של אורשי בתחום: גם אם בנק לאומי היה מצליח לפגוע במתחרים (וכאמור ספק שכך) אין זה סביר שחלק ניכר מהלקוחות של המתחרים היו הולכים דווקא לאורשי באופן שיגרום למהלך כאמור להיות כדאי מנקודת המבט של בנק לאומי. זאת במיוחד כאשר היא ממילא תשתתף רק בחלק קטן יחסית מרווחי אורשי (אך תישא לבד בכל אובדן ההכנסות מאי-מתן מימון).

נוכח האמור, בהתחשב בחלופות שקיימות לבנק לאומי באספקת התשומות וכן בחלקה של אורשי בשוק ובהיקפו המצומצם יחסית של ההסדר, לא מצאתי שיש בדיקות האנכיות כדי להעלות חשש סביר לפגיעה של ממש בתחרות.

בהתחשב בהיקף הפעילות המצומצם יחסית של אורשי ובחלופות הקיימות למימון מצד בנק לאומי, גם לא מצאתי כי יש בכבילות בעניין חובת בעלי אורשי לעסוק בתחום הפעילות רק באמצעות אורשי ובעניין הגבלת ההשקעה של בנק לאומי בחברה מתחרה כדי להעלות חשש לפגיעה בתחרות.

לאור האמור לעיל, שוכנעתי כי ההסדר אינו מגביל את התחרות בחלק ניכר של שוק המושפע ממנו. בכך מתקיימים תנאי סעיף 14(א)(1) לחוק התחרות.

כאמור שוכנעתי כי ההסדר ראוי לפטור. לעניין זה, אדגיש כי ככל שהצדדים ירצו להעמיק את שיתוף הפעולה לכדי מיזוג חברות, יהיה עליהם לפעול לפי הוראות פרק ג' לחוק.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי עם הוועדה לפטורים ולמיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק התחרות ולהעניק את הפטור המבוקש לתקופה של 6 שנים. החלטתי זו נתונה לערר בפני בית הדין לתחרות על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור, בהתאם לסעיף 15(א) לחוק התחרות.

מיכל כהן

הממונה על התחרות

ירושלים, י"ח אב, תשפ"ד

22 אוגוסט, 2024